Stockholms universitet

2025-02-27

Kursbeskrivning

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) I, 3 hp
grundnivå, helfart inom Förskollärarprogrammet LFÖRY
Kurskod: UB10VY/UB41UU
Vårterminen 2024

Kursansvarig	**Gudrun Hellström** **e-post: gudrun.hellstrom@buv.su.se** **tfn: 0812076206**
Kursadministratör	Joel Lundström, joel.lundstrom@buv.su.se
Lärare	Carina Östbrant carina.ostbrant@buv.su.se Charlotte Holmberg charlotte-holmberg@buv.su.se
Examinator	Gudrun Hellström, gudrun.hellstrom@buv.su.se

Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen

Stockholms universitet
Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen
106 91 Stockholm

Besöksadress
Svante Arrhenius väg 21A
www.buv.su.se

Allmänt om VFU

Mer information om kursen liksom kommunikation under kursens gång finner du i VFU-portföljen. Kurssidan i portföljen blir tillgänglig när du har registrerats på kursen. Du loggar in med din universitetsinloggning på https://vfu.su.se

Kom ihåg att ta kontakt med din handledare i god tid!

I VFU-kurser är du som student viktig som informationslänk mellan VFU-handledare och universitetet. Du måste i god tid före kursstarten ta kontakt med din handledare och se till att handledaren har tillgång till din VFU-portfölj så att handledaren ska kunna sätta sig in i kursdokumenten som finns där.

Registerutdrag från polismyndigheten inför VFU

Riksdagen har beslutat att lärarstudenter om inom utbildningen genomför VFU ska genomgå registerkontroll. Denna kontroll genomförs för att öka skyddet för barn och ungdomar och minimera riskerna för att de utsätts för olika typer av kränkningar av personer som arbetar inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg. Du måste så snart som möjligt ordna ett registerutdrag hos polismyndigheten innan du ska påbörja en VFU-kurs. Visar du inte ett registerutdrag på VFU-skolan kan du inte genomföra den obligatoriska VFU:n. Det är rektorn på VFU-skolan som ansvarar för att kontroll av registerutdraget görs. Vissa kommuner genomför även en utökad bakgrundskontroll. Du väljer själv om du vill få utdraget som fysisk post eller som digital post – förutsatt att du har en digital brevlåda (Kivra, Billo eller Min myndighetspost). Det kan ta upp till en månad att få hem utdraget per post.
Registerutdraget är giltigt ett år – tänk på att förnya ditt registerutdrag varje år!
Här beställer du ett registerutdrag: Skola eller förskola, e-tjänst | Polismyndigheten

Om kursens innehåll och upplägg – VFU I

Studenten introduceras till verksamhetsförlagd utbildning (VFU) och till förskolans uppdrag genom deltagande och aktiv medverkan i förskolans verksamhet under handledning. Kursen fokuserar erfarenhetsbaserat lärande angående förskolans och förskollärarens uppdrag, värdegrund, etiskt förhållningssätt samt förskolans pedagogiska miljö.

All undervisning i kursen är obligatorisk såväl den verksamhetsförlagda, som den campusförlagda undervisningen på Stockholms universitet. VFU-I består av **verksamhetsförlagd utbildning** på VFU-förskola, **samt** ett introduktionsseminarium och ett examinerande reflektionsseminarium. Totalt består kursen av totalt 9 dagar med campus- och verksamhetsförlagd undervisning. Verksamhetsförlagd undervisning inklusive reflektionsseminariet har obligatorisk närvaro.

Förväntade studieresultat

För att få godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

1. medverka aktivt i förskolans dagliga verksamhet och reflektera över den pedagogiska miljöns betydelse för barns omsorg, lek, lärande och utveckling,
2. uppmärksamma och möta barns behov av omsorg i olika situationer och bemöta barn på ett inkännande och respektfullt sätt i enlighet med yrkesetiska frågor och förskolans värdegrund,
3. kommunicera med barn i olika situationer individuellt och i grupp, och vara uppmärksam på sitt lyssnande och talande (verbalt och ickeverbalt) samt hur den egna kommunikativa förmågan kan utvecklas och anpassas till barns olika förutsättningar och situationer i verksamheten,
4. relatera gjorda erfarenheter i verksamheten till förskolans nationella styrdokument och reflektera över innebörden av etiskt och demokratiskt förhållningssätt samt egna värderingar i bemötande av barn,
5. utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat beskriva, bedöma och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden inför nästa VFU-kurs.

VFU-portföljen

VFU-portföljen är ett arbetsverktyg genom alla VFU-perioder. I VFU-portföljen görs alla skriftliga uppgifter. Här finns även information och olika dokument samlade. Vidare är den ett verktyg för kommunikation mellan lärare, handledare och studenter. Meddelanden från portföljen skickas oftast även ut som e-post. Se till att dina uppgifter är korrekta.

I VFU-portföljen finns kursens obligatoriska/examinerade skriftliga uppgifter, se vidare under rubriken ”Skriftligt underlag; dokumentation i digital VFU-portfölj” i denna kursbeskrivning. Arbetet med dessa uppgifter syftar till att stödja studenten i arbetet mot kursens förväntade studieresultat, och i synliggörandet av det egna lärandet i relation till förväntade studieresultat samt att utveckla förmågan till självvärdering. Studenten *bjuder in* VFU-handledaren till sin VFU-portföljen så snart som möjligt och *tilldelar* denne VFU-rapporten vid kursstart. VFU-handledaren tillgång till all information som finns i VFU-portföljen när denne bjudits in. För mer information, support och inloggning, se su.se/vfuportfolj

Litteratur

Att studera verksamhetsförlagt innebär att själva verksamheten i förskolan, utgör det huvudsakliga kursinnehållet. Litteraturen är ett kompletterande stöd för handling och reflektion över den verksamhet ni möter och de erfarenheter ni gör under VFU-perioden samt ett stöd när ni genomför uppgifter kring att

leda och planera aktiviteter för barnen i förskolan. Kurslitteraturen, och innehållet i tidigare kurser, ska användas som fördjupning för att berika och fördjupa professionsutveckling under VFU-perioden. Använd gärna texterna i samtal med din handledare och/eller förskolans arbetslag.

Aktuell kurslitteraturlista finns på kurshemsidan samt i VFU-portföljen.

Handledning, trepartssamtal och självvärdering

Handledning kan ske på olika sätt, dels fortlöpande i direkt anslutning till verksamheten dels vid inplanerade samtal. Det är betydelsefullt för en god handledningsrelation att handledare och student diskuterar vilka förväntningar som finns på varandra. Utifrån detta formulerar handledare och studenten tillsammans riktlinjer för hur handledningsrelation ska utformas. Dokumentera era överenskommelser kring handledning i handlingsplanen i VFU-portföljen genom att schemalägga dem. I avsnittet *tid i verksamhetsförlagd utbildning*, finns riktlinjer kring minsta mängd planerade handledningssamtal/vecka.

Kursen UB10VY/UB41UU innehåller **inte** trepartssamtal.

Närvaro

Obligatorisk närvaro gäller under hela VFU-kursen. Detta innebär att all frånvaro ska tas igen, se även rubriken *Examination*.

Vid frånvaro i VFU I

- student och handledare hör **alltid** av sig till kursansvarig från dag 1 med ett mail.

Enstaka dagar:

- tas igen genom att student och handledare gör en plan för när och hur dessa dagar ska genomföras på VFU-förskolan, se även rubriken *Omexamination*.

Stor frånvaro:

- i de fall en student har stor frånvaro (mer än 2 dagar), eller uteblir från VFU-platsen då kursen startar, skall handledaren kontakta kursansvarig för att samråda kring den uppkomna situationen. Vid behov upprättar kursansvarig och handledare en individuell plan för studentens fortsatta VFU-tid i samråd med studenten, vid behov kopplas VFU-studierektor in.

Om studenten inte tar igen frånvaro inom utsatt tid är aktuellt kurstillfälle förbrukat och ses som avbruten VFU. Kursen måste då göras om i sin helhet och ett av två möjliga tillfällen att genomföra VFU-kursen är förbrukat. En student har rätt att genomföra en VFU-kurs totalt två gånger. Den som är frånvarande från sin verksamhetsförlagda utbildning utan giltig orsak anses ha förbrukat ett av dessa tillfällen. Om synnerliga skäl föreligger kan studenten därefter ansöka hos fakultetsnämnden om att få genomföra kursen ytterligare en gång.

Risk för underkännande

Alla förväntade studieresultat behöver uppnås för att få godkänt på VFU-kursen. Så fort VFU-handledaren bedömer att det finns en risk att studenten inte kommer att uppnå alla förväntade

studieresultat ska VFU-handledaren snarast kontakta VFU-kursansvarig. Om inte alla förväntade studieresultat är uppnådda vid VFU-kursens slut ska hela VFU-perioden göras om.
En student kan i undantagsfall i förtid tvingas avbryta den verksamhetsförlagda utbildningen om:

1. Studenten uppträder synnerligen olämpligt, alternativt om studenten visar prov på grov oskicklighet;
2. Studenten väsentligen bryter mot ingångna avtal eller gällande regelverk som berör den verksamhetsförlagda utbildningen. Studenten ska vid dessa fall underkännas på kursen och informeras om underkännandet i ett samtal. Orsaken till att den verksamhetsförlagda utbildningen avbrutits ska protokollföras.

Studenten ska även informeras om möjligheten att kontakta Stockholms universitets studentkår för att få stöd av kårens studentombud. Riktlinjer för disciplinärenden vid Stockholms universitet återfinns i Regelboken.

Tid i verksamhetsförlagd utbildning

Verksamhetsförlagd utbildning bedrivs på heltid. Heltid innebär 40 timmars studietid/vecka, dvs. ett *genomsnitt* på 8 timmar/dag. Alla studietimmar bedrivs *på plats* i förskolans verksamhet. De 40 studietimmarna ska fördelas enligt följande princip:
• ***Minst* 30 timmars verksamhet tillsammans med barnen**, såväl individuellt som i grupp/vecka. Här avses även sådana uppgifter som sker i anslutning till verksamhet i barngrupp och som är relevant för den pedagogiska miljön i förskolan.
• Max 3 timmar egen planerings- och reflektionstid/vecka.
• Minst 1 timmes planerat handledningssamtal/vecka.
• Resterande timmar/vecka används till andra vanligt förekommande uppgifter i förskollärarens och förskolans uppdrag och vardag, såsom t.ex. arbetslagsmöten, nätverksträffar, föräldramöten, föräldrasamtal, pauser och raster. Schema för VFU-perioden samt hur tiden och innehållet planeras och fördelas ska specificeras i den obligatoriska handlingsplanen.

Ytterligare förväntas studenten under VFU-kurserna att kontinuerligt och successivt under utbildningens gång delta aktivt i följande moment:

- Deltagande i alla olika sorters verksamhet i förskolan
- Ledning av barngrupper i alla förekommande situationer i verksamheten
- Planering och ledning av arbetslag
- Planering inför och deltagande vid utvecklingssamtal
- Planering inför och deltagande vid föräldramöten
- Deltagande i APT och andra möten

Examination

Kursen examineras utifrån följande underlag:

1. VFU-rapport; VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation,
2. Skriftligt underlag; dokumentation i digital VFU-portfölj,
3. Muntlig examination; muntlig examination under seminarium

De kursmål som inte direkt eller indirekt bedöms av handledaren i VFU-rapporten bedöms dels utifrån fullgjorda uppgifter i VFU-portföljen och dels genom aktivt deltagande i reflektionsseminarium.

Examinationer bör vara rättade ungefär 15 arbetsdagar efter inlämningsdatum eller examinerande seminarium. Betyget publiceras i Ladok. Återkoppling fås via VFU-portföljen.

För att kunna se ditt betyg på kursen i Ladok måste samtliga examinerande och obligatoriska moment i kursen vara avklarade och godkända.

VFU-rapport; skriftliga omdöme av studentens prestation

VFU-rapporten är VFU-handledarens skriftliga bedömningsunderlag för kursen. VFU-rapporten tilldelas handledaren av studenten vid kursstart och lämnas in elektroniskt i VFU-portföljen **då studenten fullgjort samtliga VFU-dagar**. Studentens prestation utifrån kursmål 1, 2 och 3. beskrivs och motiveras i VFU-rapporten dels i en text och dels utifrån en tvågradig skala (studenten når målen, studenten når inte målen).
Datum: VFU-rapporten lämnas in tidigast **2025-04-08** och senast **2025-05-23.**

Skriftligt underlag; dokumentation i VFU-portfölj

I kursen finns 3 skriftliga uppgifter: (1) Handlingsplan, (2) Att uppmärksamma och möta barns behov av omsorg, (3) Inför nästa VFU-period.
Datum: Examinationsdatum **2025-04-08, kl. 17.00**, omexamination 2025-05-23, kl.17.00.

Skriftlig uppgift 1(3): Handlingsplan
Handlingsplan för perioden är obligatorisk och läggs in i VFU-portföljen redan vid kursens start. Syftet med att formulera en tydlig handlingsplan är för att aktivt kunna förbereda, genomföra och utvärdera din VFU, och att din handledare ska kunna följa och bedöma din professionsutveckling. Handlingsplanen ska innehålla ett schema och beskriva hur VFU-kursens förväntade studieresultat ska komma till uttryck i handling. I arbetet med handlingsplanen ska du och din handledare tillsammans tydliggöra förutsättningar, förväntningar och krav på varandra.

Handlingsplanen ska finnas på plats i portföljen i samband med kursstart: **2025-03-27,** därefter ges respons av kurslärare. Var noga med att planera in detta med din handledare.

Efter avslutad kurs, som en del i den skriftliga examinationen, klarmarkeras handlingsplanen av kursläraren förutsatt att den uppfyller kriterierna för uppgiften (se VFU-portföljen).

Skriftlig uppgift 2(3): Att uppmärksamma och möta barns behov av omsorg
Kursmål: *uppmärksamma och möta barns behov av omsorg i olika situationer och bemöta barn på ett inkännande och respektfullt sätt i enlighet med yrkesetiska frågor och förskolans värdegrund,*

I denna uppgift ska du reflektera kring några av de erfarenheter du har gjort under dina VFU-dagar, närmare bestämt hur du uppmärksammade och mötte barns behov av omsorg samt hur du reflekterar kring dina egna värderingar i bemötande av barn. Denna uppgift knyter an till både kursmål 2 och 4. Uppgiften består av två delar:

1. **”Omsorgssituation”.** Beskriv en omsorgssituation där du på något sätt var involverad. Hur såg situationen ut? Hur blev barnets/barnens behov av omsorg synligt här? Hur bemötte du barnet/barnen? Hur svarade barnet/barnen på detta? Hur resonerade du och din VFU-handledare om situationen?

2. **”Reflektion”**. Fundera över omsorgssituationen med hjälp av förskolans läroplan, kapitel 1 ”Förskolans värdegrund och uppdrag” (ss. 5–11). Ge exempel på hur omsorg skrivs fram där. Hur kan du knyta an innebörden i läroplansexten till dina egna erfarenheter, dvs. omsorgssituationen? Hur tänker du kring dina egna personliga värderingar i bemötandet av barnet/barnen, kopplat till situationen?

Textens omfattning: 500 – högst 800 ord. Referenser ska användas enligt angiven referensguide i portföljen.

Skriftlig uppgift 3(3): Inför nästa VFU-period (Återkommande uppgift i VFU-I - VFU-IV)
Kursmål: utifrån gjorda erfarenheter och kursens förväntade studieresultat beskriva, bedöma och ge exempel på egna styrkor och utvecklingsområden inför nästa VFU-kurs.

Här skriver du vid kursens slut en sammanfattande reflektion kring vad du utvecklat i din egen professionsutveckling under kursen. Denna text används som grund för nästa VFU-period. OBS! Om har VFU-dagar kvar att fullgöra efter reflektionsseminariet lämnas uppgift 3 in först när du är klar med hela VFU-perioden.

Textens omfattning: 300- 600 ord.

Muntlig examination under seminarium

Denna del av examination äger rum vid ett reflektionsseminarium och består av två delar:

Muntlig uppgift 1: *Reflektion över den pedagogiska miljöns betydelse*
Denna del av reflektionsseminariet sker i form av diskussion tillsammans med VFU-kursläraren och kurskamrater i mindre grupp och kopplas främst till det första kursmålet som handlar om att reflektera över den pedagogiska miljöns betydelse för barns omsorg, lek, lärande och utveckling.
Förbered dig genom att ta *tre* fotografier, som tillsammans belyser VFU-förskolans pedagogiska miljö. Vidare instruktioner ges av kursläraren inför examinationstillfället.

OBS En förutsättning för godkänd uppgift är att du till reflektionsseminariet har med dig fotografierna. Använd dig uteslutande av VFU-förskolans utrustning när du tar fotografierna. **Beakta att barn INTE får finnas med på bild**!

Muntlig uppgift 2: *Att kommunicera med barn i olika situationer*
Denna del av reflektionsseminariet sker i form av samtal och redovisning och knyter främst an till det tredje kursmålet om att kommunicera med barn i olika situationer. Uppgiften består i att du inför reflektionsseminariet **förbereder dig genom att tänka igenom** hur du har arbetat för att nå kursmålet samt genom att läsa kapitlet *Omsorgsfullt språkande* (Bruce 2016). Vid seminariet ska du redogöra för:

- *Vad* och *hur* du har gjort för att träna på att kommunicera med barn i olika situationer individuellt och i grupp,
- *hur* du var uppmärksam på ditt lyssnande och talande (verbalt och ickeverbalt)

Vid reflektionsseminariet delger ni varandra era erfarenheter kring *vad* du gjort och *hur*. Därefter diskuterar ni gemensamt vilka kommunikativa utmaningar ni stötte på i mötet med barnen och hur den

kommunikativa förmågan kan utvecklas och anpassas till barns olika förutsättningar och situationer i verksamheten.

D**atum för muntlig examination**: **2025-04-08** (se schema för tider), omexamination 2025-05-23
Se kurshemsidan för anmälan

Omexamination

VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation

Vid underkännande på grundval av VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation, eller om studenten inte slutför påbörjad VFU-kurs, har studenten rätt att genomföra samma VFU-kurs ytterligare en gång, dock inte fler än två gånger sammanlagt. Ytterligare tillfälle till examination erbjuds senast nästa gång kursen ges.

Om synnerliga skäl föreligger kan studenten ansöka hos fakultetsnämnden om att få genomföra kursen ytterligare en gång. Om studenten inte slutför påbörjad VFU inom angiven tidsram ska inget betyg sättas på kursen, dock ska en notering om att ett av två tillfällen är förbrukat göras på kursen i Ladok eller motsvarande resultatrapporteringssystem.

VFU-rapport
Sista möjliga datum för att lämna in VFU-rapporten är 2025-05-23

Omexamination skriftligt underlag; dokumentation i VFU-portfölj
Se under rubriken Examination för instruktion av skriftlig dokumentation i VFU-portfölj
Inlämning *senast* 2025-05-23kl. 17:00

Omexamination muntlig examination under seminarium
Student som ej fått godkänt resultat på den muntliga examinationen alternativt ej deltog vid det ordinarie examinationstillfället, ges möjlighet till omexamination: **2025-05-23,** se schema för tider, se kurshemsidan för anmälan.

Reglerna för omexamination och vad som gäller vid underkänt betyg framgår av kursplanen. Observera särskilt vad som gäller vid underkänd VFU.

Betygskriterier

G. Godkänd.
U. Underkänd.

Godkänd

För att få godkänt slutbetyg på kursen krävs lägst betyget G på samtliga examinationsunderlag. Det krävs vidare 100% närvaro (all frånvaro ska tas igen innan kursen bedöms av handledaren) samt att handledaren lämnat bedömningsunderlag som visar att studenten når målen.

VFU-rapporten -VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation

Godkänt på denna del av examinationen baseras på VFU-handledares skriftliga bedömningsunderlag som motiveras i VFU-rapporten utifrån tvågradig skala (studenten når målen, studenten når inte målen).

Dokumentation i digital VFU-portfölj

Godkänt på denna del av examinationen är att det finns inlägg enligt anvisade uppgifter i VFU-portföljen samt att studenten på ett godtagbart sätt genomfört anvisade uppgifter.

Muntlig examination vid reflektionsseminarium

För att bli godkänd krävs att studenten genomför en presentation med ett godtagbart innehåll i förhållande till given instruktion samt aktivt deltagande i samtal och diskussion vid seminariet.

Om särskilda skäl föreligger kan examinator efter samråd med VFU-studierektor medge den studerande befrielse från skyldigheten att delta i viss obligatorisk undervisning. Studenten kan åläggas en kompensationsuppgift.

Underkänd

Betyget U ges om något av det förväntade studieresultaten i VFU-rapporten bedömts med ”studenten når inte målen”.
Vid underkännande av VFU-kurs gäller följande **(ur VFU-handboken):**

- studenten kallas till samtal med kursansvarig/examinator, VFU-studierektor och ibland även studievägledare
- studenten har möjlighet att kontakta Stockholms universitets studentkår (SUS), för att få stöd av kårens studentombud
- ett protokoll upprättas
- en individuell handlingsplan upprättas.

Vid underkännande på grundval av VFU-handledarens skriftliga omdöme av studentens prestation, eller om studenten inte slutför påbörjad VFU-kurs, har studenten rätt att genomföra samma VFU-kurs ytterligare en gång, dock inte fler än två gånger sammanlagt. Ytterligare tillfälle till examination erbjuds senast nästa gång kursen ges.

Fusk, plagiat och självplagiering

Plagiera inte!
Här kan du läsa om vad plagiat, fusk och självplagiering är samt hur disciplinärenden hanteras vid Stockholms universitet. https://www.su.se/barn-och-ungdomsvetenskapliga-institutionen/utbildning/under-utbildningen/plagiat-fusk-och-disciplin%C3%A4rende-1.516465

För godkänt betyg ska löpande referenser och referenslista vara i huvudsak korrekta enligt Harvard-systemet. Borås-guiden ska följas. Texten ska även vara strukturerad och alltigenom förståelig.

Övrig information

Arbetsmiljöfrågor under Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen arbetar kontinuerligt med ett systematiskt miljöarbete för att studenter och anställda ska få en bra och säker arbetsmiljö. Som lärarstudent är det viktigt att redan under sina studier vara medveten och ta hänsyn till möjliga arbetsmiljörisker i samband med VFU och framtida yrkesutövande.

Det är arbetsgivaren som har huvudansvaret för arbetsmiljön och har en skyldighet att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Arbetstagare är i sin tur skyldiga att hjälpa till, följa de säkerhetsföreskrifter som finns och slå larm om de upptäcker några fel. Mer information om arbetsmiljöregler hittar du på Arbetsmiljöverket: www.av.se

Under VFU omfattas studenten av VFU-skolans arbetsmiljörutiner. Rektorn är ansvarig för arbetsmiljön i verksamheten. VFU-studenten ska i första hand vända sig till handledaren om arbetsmiljöproblem uppstår. Om man behöver mer stöd utöver detta kan studenten kontakta VFU-ansvarig eller rektor på VFU-förskolan. Om du skadar dig så är du försäkrad när du gör VFU på en arbetsplats godkänd av universitetet. Läs mer under: su.se/utbildning/din-halsa/studentforsakring

Stöd i studierna

IT för studenter:
https://www.su.se/utbildning/it-f%C3%B6r-studenter/it-support
Studenter med funktionsnedsättning:
https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning
Studie- och språkverkstaden:
https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden
Studenthälsan:
https://www.su.se/utbildning/din-h%C3%A4lsa/studenth%C3%A4lsan